

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

107. Calumnia in PP. & Christ. eius Author. puniti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

Neophytorum egregiam hoc tempore absoluit, quam Sciaocei, magno religionis bono editam vulgavit Longobardus. Experiri quidem placuit, sed nimium ferè an cœlum Macaense rest. tuere Soerium posset, nam illic peruectus Majo meale, ineunte Octobri obiit. Luxere illum Nanciani sui, funebribus etiam assumptis, tanquam Patrem, quem ante discessum, periculosè sæpius decumbentem suis apud Deum votis ardentibus, restituerant in melius, vitamque illi produserant; patria illi fuit Mons-maior vetus, in Lusitania; ætatis anni vnus & quadraginta; Societatis viginti tres quos ferè omnes impenderat collegendis Euangelio tractibus Orientis.

Crescente igitur numerosis prouentibus Nanciana Ecclesia, nostri domum, stipe Macao accepta emunt, cuius pars vna templo sufficeret multitudinis fidelum capaci; altera Patribus; tironibus tertia, qui iam numero quatuor, Sinis Macai parentibus nati Societatem expetebant. Emptionis pretio ex venditione domus veteris confecto; tempestas illico ingruentium accusationum in Patres incumbere; horrenda iis imponi; expulsio illorum violentis flagitationibus exigi, tam prona iudicis approbatione, vt indictam, & ignotam causam sua fide acculationibus addiceret. Mouere procellam præcipuæ causæ tres: conflagratur Hiuncinciuni templum, (cuius idoli cum domo, familia, & animalibus in cœlum recepti, retulimus fabulam) nouo illi fano lamp-tuosius extruendo, milia aureorum decem, cultores eius tax. uerant; obibant urbem, & quod cuique luberet, domesticam quæstores pretebant. Hic soli, principio negare Christiani, sibi fas esse tantum nefas vel hilo iuuare; post etiam Ethnici longè plures, ad eludendam quæstorum molestiam mentiri Christianos, & religionem excusate, ne sacrilego in idolum dono contaminarentur. Quamuis autem Præfectus operi, redactus in ordinem Colaui, vir prudens, Patres multum laudaret, (ex quorum institutione aiebant quæstores has elutiones proficisci) & assereret debere cuius, collationem stipis permitti liberam; at videns ciuitas accessione ciuium ad Christum idola, & templa quorum sibi magnificentia, & splendore potissimum placebat, sensim defluxura tandemque ruina irreparabili abolenda; extimulante præterea sycophantarum trium perfidia, latiùs contra nos incensa effugerant hi ex illis quos Chianhios, hoc est, Prædicatores vocant, factiosi, eloquentissimi, Literatissimi, simulatores sanctitatis, & quanto in speciem ab honoribus, & gloria refugii, tanto eius appetentiores. Id habent pensi, instar sui sanctos homines effingere, virtutum Sincensum assidua prædicatione; suam sibi quisque academiam cogere; selectos discipulos ad sui proximè formare imitationem. Simulabant hi quidem priuatim magnam erga nos beneuolentiam, velut socios concionum, integritatis, & illustris exempli, publicè acriter vbiicumque se daret occasio perstringebant, velut mortalium inconsultissimos, qui occultioris sapientiæ arcana intima, de diuinitate, legeque ipsius, solis nobilibus

107.
Calumnia in
pp. & Christ.
eius Author.
puniti.

nobilibus & Literatis retegenda, ignaro etiam popello ineptè prodigi, vulgaremus, & profanaremus tam pretiosam gazam conscientia, vsuque Plebeiorum, quo esse vna idolorum adoratione continendos, Sinarum Philosophi Regesque censuissent, vt quæ foret plebis crassioribus ingeniis, & stoliditati accommodatior: ad hæc de animi immortalitate; de altera post hanc æternum in cœlo, æternum in inferis vita; de Deo ad hominum salutem, hominem induto, & in cruce suffixo, iniquis auribus nostros audiebant, & multò ægrius cernebant inualescere harum rerum fidem; hinc eorum sequaces nobis infensi esse præferim Siuzaij qui est infimus Literarum gradus, & insolentiæ petulantis, vnâque factionum quæ Nancianum, si qua inter Sinas, efficiunt tumultibus publicis impudentem trium millium numero, & coniunctissimæ inter se audaciæ fœdere Magistratibus formidanda: alteram Vanfui factionem constant, hoc est nobiles de stirpe regia. Siuzaiorum ergo ex ordine septem & Viginti libello subscribunt ad exturbandos è regno Patres, Christi religionem extinguendam, retrahendos ad idola Sinas. Reiecti ab summo tribunali, semel, & iterum; coacti quin etiam audire quæ nollent in Patrum commendationem; faustior sibi nouæ Lunæ putarunt opportunitatem, quo die Literati omnes vrbisque Magistratus honoribus annuis solenni pompa ritè Confusio solutis cum abirent, & salutarentur ab Siuzaiis humili proclinatione, consistit accusator quasi omnium nomine Siuzaiorum & à Pucensio inter Mandarinos supremo postulat, Patres pro euersoribus populi, legisque auctoribus, religioni auorum, contrariæ, regnóque suspectæ: extra Sinas pelli, csi foret æquus necari. Pucensius Tihio causam credit; hic petita scripto accusatione, damnationem Patrum, & exilium promittit: acceptoque sub serum diei libello scelestissimarum accusationum rescribunt Pucensius & Tihius. Noua Christianorum lex nec predicator in posterum neque propagator; Patres eius fautores & Magistri Nanciano abeunto. Cifuus vrbis Gubernator, accusationum capita retractato, & de iis referto. Ex præmissa examini causæ, damnationis sententia nulli dubium fuit adiudicatam litem accusatoribus, nec ausurum minorem Magistratum, in suprema duo tribunalia hiscere. Erant autem hæc summa calumniæ nefariæ capita, Patres Riccium, Diaz, Soerium homines scelestissimos piraticam armatos exercere, ex recessibus annuum insidiari nauibus, & de spoliis vectorum legi suæ sequaces emere; illorum socios in quinque tributos Prouincias, paribus studiis eodem tendere; iamque sibi non tantum plebeios adiunxisse, sed incantamentis Mandarinorum præcipuos, & armorum Præfectos ita demeruisse vt ab iis visantur, obseruantur, vitâ cariùs diligantur. Legem inducere diis inimicam, eorum incendere statuas, & imagines maiorem; hinc templa deferri, & functorum parentum honores aboleri; è contrario ab iis proponi quendam, seu Saracenum seu Tartarum, mundi Seruatorem natum hominem, sed Dei filium, carnificum manu de-

formi letho interfectum, potentem nihilominus ad clientes suos omni beatitate cumulandos, quorum Nanciani ad viginti millia iam habere; in dies augeri, Patrum aedes diu noctuque implere, iis ad iustum exercitum præter vexillum nihil deesse. Quos olim Sinæ Fochienfes, & Sciaochinenses religionis specie motus exciuerant ad Prouinciarum expilationem multò magis posse Nanciani ab externis timeri. Sub hæc illorum tribunalium Primores duos enixè rogabant, vt supplici ad Regem libello poscerent, Patres illos viginti qui Nanciani partim clam laterent, partim liberè agerent, iuberet in vrbis platea de medio tolli; aut si nefas putaret urbem innoxiam flagitioso sanguine temerare, deportandos mandaret in desertum aliquem scopulum, interituros dira fame; nam de obtinendo illorum exilio, cum externi essent, non posse ambigi, nisi ambigeretur de fide patriæ debita, & studio regni conseruandi. Hac summatim, libellus stylo elegantissimo, & graui, magna eloquentia digerebat; quem dierum viginti spatio, dum in litem componit Gubernator, Manuéli Diaz Mandarinum quidam fugam suadebant; alij nauis, iudicibus eroganda; suspensam in euentum quietem nonnulli; ipse omnium optime, spes omnes suas à Deo maluit habere suspensas, in qua tota illa constructa erat lis, vno fallarum criminationum horrore terribilis. Depulsionibus igitur, & ipse egregiè, ac validè in libellum relictis, generosè se sed rei habitu de more, in Prætorium dat causam defendens. Præstolatur per horam de genibus, dicendi veniam; audire frontibus cæperatis; vultibus parum propitiis, & minimè credulis demittitur; quæ præstantis viri fiduciam quando ab hominibus auertebant, tantò in Deum agebant securius. Stabant tamen ab illo Puccius, & Gubernator: quamuis ne Siuzais præuaricari viderentur, causam suam tuentis; aulteritatem maximam simulassent. Siuzais, exitum qualem præceperant animo, iam quasi compores, minis, contumeliis, lannis, nostros assidue, ac familiares eorum diuexare; directas Christianorum ex aedibus imagines lacerare; obsidere domus nostræ fores, vt ad primum nostri exilij rumorem illam prædarentur. Christiani contra, supra omnem expectationem assurgere, voce libera, sermoneque comparatis velle omnino Christianismi sanctitatem, & Patrum innocentiam, nisi Diaz fieri vetuisset, pro tribunalibus defendere, nunquam ad diuina frequentiores conuenire; albente vix die domum nostram implere, interdum vsque ad mediam noctem, consiliis, amicitis, modis omnibus iuuare, sic vt neminem Diaz adiret Mandarinum quin illic ad omne obsequium paratos præstolantes se haberet Christianos: accedebant illorum vota, & gemitus, & spontaneæ afflictiones quæ causam denique apud Deum prosperè vicerunt. Gubernatori enim iniecit animum, vt omissò Manuèle Diaz, illam Riccij amicissimi sui reputaret, & amplecteretur litem, ea itaque iuridicè cognita, palamque productis actorum calumniis, Tibium adit; docet ea in vrbe annos duodecim, Patres inculpate, ac placidè egisse; Riccij socios illos esse,

esse, apud Regem, Eunuchos, Coliaos, Mandarinos in aula gratiosi; si opprellione luorum iniusta læderetur, non desfore illi quantumvis potentem inimicum nacto, vindictæ facultatem: vt quid verò essent ignominiose Nanciago pellendi, quorum obsequia, ministeria ipse Rex sua aula, suisque sumptibus, & propenso favore dignaretur? & qui apud summos imperij administratores summam obtinerent venerationem? Siuzatorum portò calumniosa mendacia iure patuille; Patres illos viginti quos iurant degere Nanciagi, duos tantum esse; de Riccio, & Soerio quos dicunt piraticam facere, Pechum pridem alterum manente, alterum Macai obiisse; Christianorum viginti millia Manuëlis Diaz sectatorum, ne viginti quidem centena conficere, reliquas eorum aedulationes, eiusdem esse putidæ fallitatis.

Quibus seu clariùs edoctas, seu territus Tihius, vela in oppositum vertit, ne tamen Siuzaios solutissimæ licentiæ iuuenes; ad leantionem paritaret, cum Pucensio egit de medio inter vtrumque retinendo, vt nec omnia nec nihil concessum iis esse videretur.

Stato die ad portas, & celebriora vrbis loca, sententia pependit, publicis auctoritatibus munita. [Post examen causæ, compertum iuridicè, Manuëlem Diaz eiusque socios bona mente ex magno occidente in Sinas venisse, proinde iis licere Nanciagi sua lege tanquam minimè suspectis viuere; quia verò plebs imperita, & nouorum amens, cæli dominum Deum sibi adscissens, in Patrum se dabat disciplinam, nec decebat honestos homines, ritus patrios mutare extraneis; vt quæ Poëta ipsorum quidam monuerat præcessa ex arbore deuolui in vallem & tenebras, possentque hinc dij, & templa, & sacrificia vetera deseri, & turba ceteri à populo legi addicte peregrinæ, non sine Patrum periculo; Manuëlem Dias ab sua vltèrius vulganda lege prohiberi, & a coemptione domus laxioris ad maiorem populi concursum. Tifanis & vicorum tribunis mandari, vt Christianorum ad orandum diurnos, & nocturnos tot cætas impedirent, eorum scrutarentur ædes, Saluatoris; imagines inde asportarent, omnia verò edicti clausula pœnis grauib; sanciebat; quibus à se Tihius eodem instinctus demone, quo tres illi concionum propolæ quos diximus, eorum suasu addidit, vt nostris foribus affigeretur edictio abstinendi, ab lege Domini cæli, vulgo promiscuo tradenda, quali barbari hominis magis quam nostra interesset Dei quem ipse ignorabat honor; aut plebeiorum magis obsequiis quam nobilitati, & Literatorum vilesceret. Hæc dum Cifui Præcones seu Gubernatoris multis per vrbem proponunt apographis, ad nos quoque illorum exemplum deferunt, & pro nummulis aliquot dari sibi de more solitis, Saluatoris effigiem dari rogant vt eam adorarent petitione tam intempellua prætexi dolum Manuël coniecit, nec posse fieri vt apparitores ludicum, idolorum cultores, & legis denuntiatores, pœnas graues transgressoribus indicentis, aliam nollent mercedem operæ, nisi vt transgredi eam possent, visi sunt suspicatus potiùs captare quo Patres

Calumnie
illius fru-
ctus.